

Vec C-452/04

Fidium Finanz AG

proti

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht

(návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný

Verwaltungsgericht Frankfurt am Main)

„Slobodné poskytovanie služieb – Voľný pohyb kapitálu – Spoločnosť usadená v treťom štáte – Ďinnosť smerujúca výlučne alebo prevažne na územie členského štátu – Poskytovanie úverov v rámci podnikateľskej činnosti – Požiadavka predchádzajúceho povolenia v členskom štáte, v ktorom sa poskytuje plnenie“

Abstrakt rozsudku

1. *Slobodné poskytovanie služieb – Voľný pohyb kapitálu – Ustanovenia Zmluvy – Preskúmanie vnútroštátneho opatrenia spadajúceho pod tieto dve základné slobody*

(články 49 ES a 56 ES)

2. *Slobodné poskytovanie služieb – Ustanovenia Zmluvy – Pôsobnosť*

(články 49 ES a 56 ES)

1. Zo znenia článkov 49 ES a 56 ES, ako aj z ich systematického začlenenia do dvoch rôznych kapitol hlavy III Zmluvy vyplýva, že napriek ich vzájomnej úzkej prepojenosti sú tieto ustanovenia určené na úpravu odlišných situácií a každé z nich má inú oblasť pôsobnosti. Samozrejme nemožno vylúčiť, že v určitých osobitných prípadoch, keď sa vnútroštátne ustanovenie odvoláva na slobodné poskytovanie služieb a na voľný pohyb kapitálu, môže byť toto ustanovenie zároveň prekážkou pre výkon oboch týchto slobôd.

V tejto súvislosti nemožno tvrdiť, že za takýchto podmienok platia ustanovenia o slobodnom poskytovaní služieb vo vzťahu k ustanoveniam o voľnom pohybe kapitálu len subsidiárne.

Ak sa vnútroštátne opatrenie vzťahuje súčasne na slobodné poskytovanie služieb a na voľný pohyb kapitálu, je potrebné skúmať, do akej miery je obmedzený výkon týchto základných slobôd a či za okolností, aké sú vo veci samej, má jedna z nich prednosť pred druhou. Preskúmanie opatrenia sa v zásade uskutoční len vo vzťahu k jednej z týchto dvoch slobôd, ak sa ukáže, že za okolností konkrétneho prípadu je jedna z nich úplne sekundárna vo vzťahu k druhej a možno ju k nej priradiť.

(pozri body 28, 30, 31, 34)

2. Vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej členský štát na výkon činnosti poskytovania úverov v rámci podnikateľskej činnosti na jeho území spoločnosťou usadenou v treťom štáte vyžaduje predchádzajúce povolenie a podľa ktorej sa takéto povolenie musí zamietnuť najmä vtedy, ak uvedená spoločnosť nemá svoje ústredie alebo pobočku na tomto území, so zámerom

zamedzi? spoločnostiam usadeným v tretích štátoch prístup na finančný trh členského štátu podstatne zasahuje do výkonu slobodného poskytovania služieb v zmysle článku 49 a nasl. ES.

Keďže obmedzujúce úkony takej právnej úpravy na voľný pohyb kapitálu sú len nevyhnutným následkom obmedzenia uloženého vo vzťahu k poskytovaniu služieb, nie je potrebné skúmať zlučiteľnosť tejto právnej úpravy s článkom 56 ES a nasl.

Spoločnosť usadená v treťom štáte sa nemôže odvolávať na článok 49 ES a nasl. Na rozdiel od kapitoly Zmluvy o voľnom pohybe kapitálu totiž kapitola o slobodnom poskytovaní služieb neobsahuje nijaké ustanovenie, podľa ktorého by sa jej ustanovenia vzťahovali aj na poskytovateľov služieb, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích štátov a sú usadení mimo Európskej únie, cieľom tejto kapitoly je zabezpečiť slobodné poskytovanie služieb v prospech príslušníkov členských štátov.

(pozri body 25, 49, 50 a výrok)

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 3. októbra 2006 (*)

„Slobodné poskytovanie služieb – Voľný pohyb kapitálu – Spoločnosť usadená v treťom štáte – Ďinnosť smerujúca výlučne alebo prevažne na územie členského štátu – Poskytovanie úverov v rámci podnikateľskej činnosti – Požiadavka predchádzajúceho povolenia v členskom štáte, v ktorom sa poskytuje plnenie“

Vo veci C-452/04,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Nemecko) z 11. októbra 2004 a doručený Súdnemu dvoru 27. októbra 2004, ktorý súvisí s konaním:

Fidium Finanz AG

proti

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas (spravodajca) a K. Schiemann, sudcovia S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet a M. Ilešič,

generálna advokátka: C. Stix-Hackl,

tajomník: B. Fülöp, referent,

so zreteňom na písomnú žiadosť konania a po pojednávaní z 18. januára 2006,

so zreteňom na pripomienky, ktoré predložili:

- Fidium Finanz AG, v zastúpení: C. Fassbender a A. Eckhard, Rechtsanwälte, ako aj N. Petersen, Assessor,
- Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, v zastúpení: S. Ihle, S. Deppmeyer a A. Sahavi, splnomocnené zástupkyne,
- nemecká vláda, v zastúpení: W. D. Plessing a C. Schulze-Bahr, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: S. Spyropoulos a D. Kalogiros, ako aj S. Vodina a Z. Chatzipavlou, splnomocnení zástupcovia,
- Írsko, v zastúpení: D. O'Hagan, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci M. Collins, SC,
- talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Fernandes, L. Máximo dos Santos a Â. Seíça Neves, splnomocnení zástupcovia,
- švédská vláda, v zastúpení: K. Wistrand, splnomocnená zástupkyňa,
- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: H. Støvlbæk a T. Scharf, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 16. marca 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 49 ES, 56 ES a 58 ES.
- 2 Tento návrh bol predložený v konaní o žalobe Fidium Finanz AG (ďalej len „Fidium Finanz“), spoločnosťou usadenou vo Švajčiarsku, proti rozhodnutiu Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Spolkový úrad pre dohľad nad finančným trhom, ďalej len „Bundesanstalt“), ktorým jej tento úrad zakázal poskytovať v rámci podnikateľskej činnosti úvery klientom usadeným v Nemecku z dôvodu, že nemá povolenie, ktoré vyžaduje nemecká právna úprava.

I – Právny rámec

A – Právo Spoločenstva

- 3 Články 49 ES až 55 ES upravujú slobodné poskytovanie služieb. Článok 49 prvý odsek ES zakazuje obmedzenia tejto slobody vo vnútri Spoločenstva vo vzťahu k štátnym príslušníkom členských štátov usadených v inom štáte Spoločenstva ako príjemca služieb.

4 Články 56 ES až 60 ES sa zaoberajú voľným pohybom kapitálu. Článok 56 ods. 1 ES stanovuje, že v rámci ustanovení kapitoly 4 hlavy III Zmluvy ES s nadpisom „Kapitál a platby“ sú zakázané všetky obmedzenia pohybu kapitálu medzi členskými štátmi a tretími krajinami.

5 Príloha I smernice Rady 88/361/EHS z 24. júna 1988, ktorou sa vykonáva článok 67 Zmluvy [článok zrušený Amsterdamskou zmluvou] (Ú. v. ES L 178, s. 5; Mim. vyd. 10/001, s. 10), s nadpisom „Nomenklatúra kapitálových pohybov uvedená v článku 1 tejto smernice“ upresňuje vo svojom úvode:

„...“

Kapitálové pohyby uvedené v tejto terminológii [nomenklatúre – *neoficiálny preklad*] sa týkajú:

– všetkých operácií potrebných na účely kapitálových pohybov: uzatvárania a realizácie transakcií a súvisiacich prevodov. ...

...

– operácií zameraných na splácanie úverov alebo pôžičiek.

Táto nomenklatúra nepredstavuje úplný zoznam vysvetlení pojmu kapitálové pohyby, čím je odôvodnený bod XIII – F. ‚Iné kapitálové pohyby – rôzne‘. Preto sa nemôže vykladať ako obmedzujúca rozsah pôsobnosti zásady úplnej liberalizácie kapitálových pohybov uvedenej v článku 1 tejto smernice.“

6 Uvedená nomenklatúra zahŕňa trinásť rôznych kategórií kapitálových pohybov. V bode VIII tejto nomenklatúry s nadpisom „Finančné pôžičky a úvery“ sú zahrnuté pôžičky a úvery poskytované cudzozemcami tuzemcom.

B – Vnútroštátna právna úprava

7 Podľa § 1 ods. 1 zákona o bankovníctve (Gesetz über das Kreditwesen), v znení z 9. septembra 1998 (BGBl. I 1998, s. 2776, ďalej len „KWG“), sa „úverovými inštitúciami“ rozumejú „podniky, ktoré vykonávajú bankové činnosti v rámci podnikateľskej činnosti alebo v rozsahu, ktorý si vyžaduje existenciu prevádzky organizovanej obchodným spôsobom“ a „bankovými činnosťami“ sa okrem iného rozumie „poskytovanie peňažných pôžičiek a akceptovaných úverov (úverové obchody)“.

8 § 1 tohto zákona definuje pojem „finančné inštitúcie“ ako „podniky, ktoré tretím osobám poskytujú finančné služby v rámci podnikateľskej činnosti alebo v rozsahu, ktorý si vyžaduje existenciu prevádzky organizovanej obchodným spôsobom“.

9 § 32 ods. 1 prvý pododsek KWG znie:

„Kto chce v tuzemsku vykonávať bankové činnosti alebo poskytovať finančné služby v rámci podnikateľskej činnosti alebo v rozsahu, ktorý si vyžaduje existenciu prevádzky organizovanej obchodným spôsobom, musí získať písomné povolenie Bundesanstalt;

...“

10 § 33 ods. 1 prvý odsek bod 6 KWG stanovuje, že povolenie sa neudelí najmä vtedy, ak inštitúcia nemá v tuzemsku ústredie.

11 § 53 ods. 1 KWG stanovuje, že ak má podnik usadený v zahraničí v Nemecku pobočku,

ktorá vykonáva bankové činnosti alebo poskytuje finančné služby, považuje sa táto pobočka za úverovú alebo finančnú inštitúciu.

12 § 53b ods. 1 KWG obsahuje osobitnú právnu úpravu, ktorá sa vzťahuje na úverové inštitúcie usadené v iných členských štátoch Európskeho hospodárskeho priestoru.

13 Podľa usmernení Bundesanstalt zo 16. septembra 2003 výkon bankovej činnosti alebo poskytovanie finančných služieb sa uskutočňuje „v tuzemsku“ v zmysle § 32 KWG, ak „má poskytovateľ služieb svoje sídlo alebo obvyklé bydlisko v zahraničí a cielene sa obracia na trh krajiny, aby podnikom a/alebo osobám so sídlom alebo obvyklým bydliskom v tuzemsku opakovane a v rámci podnikateľskej činnosti ponúkol bankové alebo finančné služby“.

II – Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

14 Fidium Finanz je spoločnosť založená podľa švajčiarskeho práva, ktorá má sídlo a ústredie v Sankt Galene (Švajčiarsko). Táto spoločnosť poskytuje klientom usadeným v zahraničí úvery vo výške 2 500 alebo 3 500 eur pri efektívnej úrokovej miere 13,94 % ročne.

15 Podľa údajov Fidium Finanz poskytuje približne 90 % z celkového počtu úverov osobám s bydliskom v Nemecku. Predmetné úvery ponúka v prvom rade nemeckým štátnym príslušníkom s bydliskom v Nemecku, ktorí spĺňajú určité podmienky. Cieľová skupina v tomto členskom štáte potom pozostáva z pracovníkov usadených v tomto členskom štáte, ktorí spĺňajú dané podmienky. Pred poskytnutím týchto úverov vopred nežiada o informácie od Schufa (nemecké informačné stredisko o úveroch).

16 Predmetné úvery sú ponúkané prostredníctvom internetovej stránky spravovanej zo Švajčiarska. Z tejto stránky si môžu klienti stiahnuť potrebné dokumenty, aby ich mohli vyplniť a poslať poštou Fidium Finanz. Tieto úvery sú ponúkané aj prostredníctvom finančných sprostredkovateľov pôsobiacich v Nemecku. Podľa údajov vnútroštátneho súdu tieto sprostredkovatelia nekonajú ani ako zástupcovia, ani ako splnomocnenci Fidium Finanz. Uzavierajú zmluvy pre Fidium Finanz a dostávajú za to províziu.

17 Fidium Finanz nemá povolenie podľa § 32 ods. 1 prvého pododseku KWG na vykonávanie bankových činností a na poskytovanie finančných služieb v Nemecku. V súvislosti s jej činnosťou vo Švajčiarsku podlieha právnej úprave tejto krajiny o spotrebných úveroch, ale podľa informácií predložených vnútroštátnym súdom sa v prípade skutkových okolností vo veci samej požiadavka získania povolenia podľa tejto právnej úpravy nevzťahovala na švajčiarske podniky, ktoré poskytovali úvery výlučne v zahraničí.

18 Keďže Bundesanstalt usúdil, že Fidium Finanz vykonáva bankovú činnosť „v tuzemsku“ v zmysle § 32 KWG, ako ho vykladá usmernenie zo 16. septembra 2003, oznámil jej, že na svoju činnosť poskytovania úverov musí získať povolenie. Fidium Finanz však tvrdila, že na jej činnosť nie je potrebné nijaké povolenie nemeckého orgánu, pretože nevykonáva činnosť „v tuzemsku“ v zmysle KWG, ale skôr „smerom“ do Nemecka.

19 Rozhodnutím z 22. augusta 2003 Bundesanstalt okrem iného zakázal Fidium Finanz vykonávať v rámci podnikateľskej činnosti alebo v rozsahu, ktorý si vyžaduje existenciu prevádzky organizovanej obchodným spôsobom, úverové činnosti zakladajúce sa na cielenom kontaktovaní klientov usadených v Nemecku. Keďže Fidium Finanz považovala toto rozhodnutie, rovnako ako aj neskoršie rozhodnutie Bundesanstalt, ktoré ho potvrdilo, za obmedzenie voľného pohybu kapitálu v zmysle článku 56 a nasl. ES, podala žalobu na Verwaltungsgericht Frankfurt am Main.

20 Verwaltungsgericht Frankfurt am Main usúdil, že pre rozhodnutie vo veci samej je potrebný výklad ustanovení Zmluvy, a preto rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Môže sa podnik usadený v štáte mimo Európskej únie, v tomto prípade vo Švajčiarsku, v rámci svojej podnikateľskej činnosti vo forme poskytovania úverov obyvateľom členského štátu Európskej únie, v tomto prípade Spolkovej republiky Nemecko, odvolávať vo vzťahu k tomuto členskému štátu a k opatreniam jeho orgánov alebo súdov na voľný pohyb kapitálu v zmysle článku 56 ES, alebo sa na získavanie klientov, poskytovanie a vykonávanie takýchto finančných služieb vzťahuje len slobodné poskytovanie služieb v zmysle článku 49 a nasl. ES?

2. Môže sa podnik usadený v štáte mimo Európskej únie odvolávať na voľný pohyb kapitálu v zmysle článku 56 ES, ak poskytuje úvery v rámci podnikateľskej činnosti alebo prevažne obyvateľom usadeným vo vnútri Európskej únie, pričom má svoje sídlo v krajine, v ktorej sa na začatie a vykonávanie tejto podnikateľskej činnosti nevzťahuje požiadavka predchádzajúceho povolenia verejným orgánom tohto štátu a ani požiadavka stáleho dohľadu nad jeho činnosťou spôsobom, ktorý je obvyklý pre úverové inštitúcie vo vnútri Európskej únie a v tomto prípade najmä v Spolkovej republike Nemecko, alebo predstavuje odvolanie sa na voľný pohyb kapitálu v takomto prípade zneužitie práva?

Môže sa vzhľadom na právo Európskej únie s takýmto podnikom v súvislosti s povinnosťou získať povolenie zaobchádzať rovnako ako s osobami a podnikmi usadenými na území príslušného členského štátu, aj keď v tomto členskom štáte nemá sídlo a ani žiadnu organizačnú zložku?

3. Zasahuje do voľného pohybu kapitálu v zmysle článku 56 ES právna úprava, podľa ktorej môže podnik usadený v štáte mimo Európskej únie poskytovať v rámci podnikateľskej činnosti úvery obyvateľom Európskej únie len na základe predchádzajúceho povolenia orgánu členského štátu Európskej únie, v ktorom je dlžník usadený?

Má v tejto súvislosti nejaký význam skutočnosť, že nepovolené poskytovanie úverov v rámci podnikateľskej činnosti predstavuje skutkovú podstatu trestného činu alebo len iný delikt?

4. Možno požiadavku predchádzajúceho povolenia uvedenú v tretej otázke odôvodniť na základe článku 58 ods. 1 písm. b) ES, najmä s prihliadnutím na

- ochranu dlžníka pred zmluvnými a finančnými záväzkami voči osobám, ktorých dôveryhodnosť nebola predtým overená,
- ochranu týchto osôb pred osobami alebo podnikmi, ktoré si riadne neplnia povinnosti v oblasti svojho účtovníctva a poskytovania použitia či informácií klientom, ktoré im vyplývajú zo všeobecných právnych predpisov,
- ochranu týchto osôb pred neprimeranou alebo nekalou reklamou,
- zabezpečenie dostatočného finančného vybavenia podniku poskytujúceho úvery,
- ochranu kapitálového trhu pred nekontrolovaným poskytovaním vysokých úverov,
- ochranu kapitálového trhu a celej spoločnosti pred trestnými činmi, akými sú najmä tie, ktoré sú predmetom ustanovení o boji proti praniu špinavých peňazí alebo terorizmu?

5. Vzťahuje sa článok 58 ods. 1 písm. b) ES na požiadavku povolenia v zmysle tretej otázky,

ktorú právo Spoločenstva samu osebe povoľuje a podľa ktorej udelenie povolenia nevyhnutne predpokladá, že podnik má svoje ústredie alebo prinajmenšom organizačnú zložku v príslušnom členskom štáte, najmä na účely

- umožnenia skutočnej a účinnej kontroly výkonu činností a transakcií orgánmi príslušného členského štátu, t. j. aj krátkodobej alebo nepredvídanej kontroly,
- umožnenia presného sledovania výkonu činností a transakcií na základe podkladov, ktoré sú v členskom štáte prístupné alebo ktoré si v tomto členskom štáte možno vyžiadať,
- možnosti prístupu k osobám osobne zodpovedným za riadenie podniku na území členského štátu,
- zabezpečenia alebo prinajmenšom uľahčenia splnenia finančných záväzkov voči klientom podniku v členskom štáte.“

21 Na pojednávaní advokát Fidium Finanz Súdnemu dvoru oznámil, že v marci 2005 príslušné orgány kantónu Sankt Galen udelili spoločnosti Fidium Finanz povolenie na vykonávanie činnosti poskytovania spotrebných úverov.

III – O prejudiciálnych otázkach

Úvodné poznámky

22 Vnútroštátny súd sa svojím návrhom na začatie prejudiciálneho konania pýta, či činnosť poskytovania úverov v rámci podnikateľskej činnosti predstavuje poskytovanie služieb a podlieha článku 49 a nasl. ES a/alebo či patrí do pôsobnosti článku 56 a nasl. ES upravujúcich voľný pohyb kapitálu. Ak by sa na skutkový stav vo veci samej mali použiť tieto ustanovenia, vnútroštátny súd sa pýta, či uvedeným ustanoveniam odporuje vnútroštátna právna úprava, ako je tá vo veci samej, ktorá na výkon tejto činnosti na vnútroštátnom území spoločnosťou usadenou v treťom štáte požaduje predchádzajúce povolenie a ktorá stanovuje, že takéto povolenie sa musí zamietnuť najmä vtedy, ak uvedená spoločnosť nemá svoje ústredie alebo pobočku na tomto území (ale len „sporná právna úprava“).

23 Najskôr je potrebné upresniť, že sporná právna úprava sa vzťahuje na spoločnosti usadené mimo Európskeho hospodárskeho priestoru. Úverové inštitúcie usadené v členských štátoch Európskeho hospodárskeho priestoru totiž v zmysle § 53b ods. 1 KWG podliehajú osobitnej právnej úprave, ktorá nie je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

24 Ako teda vyplýva z bodov 14 a 15 tohto rozsudku, Fidium Finanz, usadená vo Švajčiarsku, poskytuje úvery v rámci podnikateľskej činnosti osobám s bydliskom v Nemecku.

25 Na rozdiel od kapitoly Zmluvy o voľnom pohybe kapitálu kapitola o slobodnom poskytovaní služieb neobsahuje nijaké ustanovenie, podľa ktorého by sa jej ustanovenia vzťahovali aj na poskytovateľov služieb, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích štátov a sú usadení mimo Európskej únie. Ako konštatoval Súdny dvor vo svojom stanovisku 1/94 z 15. novembra 1994 (Zb. s. I-5267, bod 81), cieľom tejto kapitoly je zabezpečiť slobodné poskytovanie služieb v prospech príslušníkov členských štátov. Spoločnosť usadená v treťom štáte sa preto nemôže odvolávať na článok 49 a nasl. ES.

26 V prípade skutkových okolností vo veci samej ešte nebola v platnosti dohoda medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Švajčiarskou konfederáciou na strane druhej o voľnom pohybe osôb [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 114 2002, s. 6), podpísaná v Luxemburgu 21. júna 1999, ktorá uľahčuje najmä poskytovanie služieb na území

zmluvných strán.

27 Tým vzniká otázka ur?enia hranice a vz?ahu medzi ustanoveniami Zmluvy o slobodnom poskytovaní služieb na jednej strane a o vo?nom pohybe kapitálu na druhej strane.

28 V tejto súvislosti zo znenia ?lánkov 49 ES a 56 ES, ako aj z ich systematického za?lenenia do dvoch rôznych kapitol hlavy III Zmluvy vyplýva, že napriek ich vzájomnej úzkej prepojenosti sú tieto ustanovenia ur?ené na úpravu odlišných situácií a každé z nich má inú oblasť pôsobnosti.

29 Túto okolnosť potvrdzuje najmä ?lánok 51 ods. 2 ES, ktorý rozlišuje medzi bankovými a pois?ovacími službami spojenými s vo?ným pohybom kapitálu na jednej strane a vo?ným pohybom kapitálu na druhej strane, a ktorý predvída, že liberalizácia týchto služieb sa musí uskuto?niť „v súlade s liberalizáciou pohybu kapitálu“.

30 Samozrejme nemožno vylú?iť, že v ur?itých osobitných prípadoch, keď sa vnútroštátne ustanovenie odvoláva na slobodné poskytovanie služieb a na vo?ný pohyb kapitálu, môže byť toto ustanovenie zároveň prekážkou pre výkon oboch týchto slobôd.

31 Pred Súdnym dvorom bol vyjadrený názor, že za takýchto podmienok a vzh?adom na znenie ?lánku 50 prvého odseku ES platia ustanovenia o slobodnom poskytovaní služieb vo vz?ahu k ustanoveniam o vo?nom pohybe kapitálu len subsidiárne.

32 S týmto tvrdením nemožno súhlasiť. Aj keď definícia pojmu „služby“ uvedená v ?lánku 50 prvom odseku ES upres?uje, že za služby sa považujú plnenia, „pokiaľ ich neupravujú ustanovenia o vo?nom pohybe tovaru, kapitálu a osôb“, toto upresnenie bolo vykonané len na úrovni definície uvedeného pojmu bez stanovenia prednosti medzi slobodným poskytovaním služieb a inými základnými slobodami. Pojem „služby“ totiž zah?áva plnenia, na ktoré sa nevz?ahujú iné slobody, aby nedošlo k tomu, že z pôsobnosti základných slobôd bude vy?atá ur?itá hospodárska ?innosť.

33 Takúto prednosť nemožno odvodiť ani z ?lánku 51 ods. 2 ES. Toto ustanovenie sa adresuje najmä na zákonodarcu Spolo?enstva a možno ho vysvetliť prípadne odlišným tempom liberalizácie poskytovania služieb na jednej strane a pohybom kapitálu na druhej strane.

34 Ak sa však vnútroštátne opatrenie vz?ahuje sú?asne na slobodné poskytovanie služieb a na vo?ný pohyb kapitálu, je potrebné skúmať, do akej miery je obmedzený výkon týchto základných slobôd a či za okolností, aké sú vo veci samej, má jedna z nich prednosť pred druhou (pozri analogicky rozsudky z 25. marca 2004, Karner, C?71/02, Zb. s. I?3025, bod 47, a zo 14. októbra 2004, Omega, C?36/02, Zb. s. I?9609, bod 27, a rozsudok Súdneho dvora AELE zo 14. júla 2000, State Management Debt Agency/Íslandsbanki-FBA, E-1/00, EFTA Court Report 2000 – 2001, s. 8, bod 32). Súdny dvor sporné opatrenie v zásade skúma len vo vz?ahu k jednej z týchto dvoch slobôd, ak sa ukáže, že za okolností konkrétneho prípadu je jedna z nich úplne sekundárna vo vz?ahu k druhej a možno ju k nej priradiť (pozri analogicky rozsudky z 24. marca 1994, Schindler, C?275/92, Zb. s. I?1039, bod 22; z 22. januára 2002, Canal Satélite Digital, C?390/99, Zb. s. I?607, bod 31; Karner, už citovaný, bod 46; Omega, už citovaný, bod 26, a z 26. mája 2005, Burmanjer a i., C?20/03, Zb. s. I?4133, bod 35).

35 Na prejudiciálne otázky je preto potrebné odpovedať s prihliadnutím na tieto úvahy.

O prvej otázke

36 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa spoločnosť usadená v tre?om štáte môže pri poskytovaní úverov ob?anom ?lenského štátu v rámci podnikateľskej ?innosti odvolávať

na voľný pohyb kapitálu v zmysle článku 56 ES, alebo či sa na získavanie klientov, poskytovanie a vykonávanie takýchto finančných služieb vzťahuje len slobodné poskytovanie služieb v zmysle článku 49 a nasl. ES.

37 Bundesanstalt, nemecká a grécka vláda, Írsko, ako aj talianska a portugalská vláda zastávajú názor, že činnosť poskytovania úverov v rámci podnikateľskej činnosti predstavuje poskytovanie služieb v zmysle článku 50 prvého odseku ES a že článok 56 a nasl. ES sa za okolností daných vo veci samej nepoužijú. Komisia Európskych spoločenstiev a Fidium Finanz tvrdia, že predmetná činnosť spadá do voľného pohybu kapitálu a že táto spoločnosť sa môže odvolávať na článok 56 ES.

38 Najskôr je potrebné určiť, ktorej základnej slobody sa týka činnosť poskytovania úverov v rámci podnikateľskej činnosti, ako ju vykonáva Fidium Finanz.

39 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že činnosť úverovej inštitúcie spočívajúca v poskytovaní úverov predstavuje službu v zmysle článku 49 ES (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. novembra 1995, Svensson a Gustavsson, C-484/93, Zb. s. I-3955, bod 11, a z 9. júla 1997, Parodi, C-222/95, Zb. s. I-3899, bod 17). Okrem toho smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES z 20. marca 2000 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 126, s. 1; Mim. vyd. 06/003, s. 272) má za cieľ upraviť najmä činnosť poskytovania úverov z dvojakého hľadiska slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby.

40 Aj keď Fidium Finanz nie je úverovou inštitúciou v zmysle práva Spoločenstva, keďže jej činnosť nespočíva v prijímaní vkladov alebo iných splatných peňažných prostriedkov od verejnosti, nič to nemení na tom, že činnosť poskytovania úverov v rámci podnikateľskej činnosti je službou.

41 Zmluva neobsahuje definíciu „pohybu kapitálu“. Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že keďže článok 56 ES v podstate prebral obsah článku 1 smernice 88/361, a bez ohľadu na to, že táto smernica bola prijatá na základe článkov 69 a 70 ods. 1 Zmluvy EHS (články 67 až 73 Zmluvy EHS boli nahradené článkami 73 b až 73 g Zmluvy ES, teraz články 56 ES až 60 ES), zachováva si nomenklatúra „kapitálových pohybov“, ktorá tvorí jej prílohu, pre definovanie pojmu pohybu kapitálu orientačný charakter (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky zo 16. marca 1999, Trummer a Mayer, C-222/97, Zb. s. I-1661, bod 21; z 5. marca 2002, Reisch a i., C-515/99, C-519/99 až C-524/99 a C-526/99 až C-540/99, Zb. s. I-2157, bod 30, a z 23. februára 2006, Van Hilten-van der Heijden, C-513/03, bod 39, Zb. s. I-1957, bod 39).

42 Pôžičky a úvery poskytované cudzozemcami tuzemcom sú uvedené v bode VIII Prílohy I smernice 88/361 s nadpisom „Finančné pôžičky a úvery“. Podľa vysvetľujúcich poznámok tejto prílohy daná kategória zahŕňa najmä spotrebné úvery.

43 Z toho vyplýva, že činnosť poskytovania úverov v rámci podnikateľskej činnosti sa v zásade dotýka tak slobodného poskytovania služieb v zmysle článku 49 a nasl. ES ako aj voľného pohybu kapitálu v zmysle článku 56 a nasl. ES.

44 Preto je vhodné preskúmať, či, a prípadne do akej miery, sporná právna úprava zasahuje do výkonu týchto dvoch slobôd a či mu môže prekážať.

45 Zo spisu vyplýva, že sporná právna úprava je súčasťou nemeckých predpisov o dohode nad podnikmi, ktoré vykonávajú bankové činnosti a poskytujú finančné služby. Cieľom tejto právnej úpravy je dohliadať nad poskytovaním takýchto služieb a povoliť ich len podnikom, ktoré zabezpečia riadny výkon daných činností. Ak sa subjektu povolí prístup na vnútroštátny trh, uskutoční sa získavanie klientov pre úvery a podpíše zmluva o úvere, táto zmluva sa vykoná a

úver v danej výške sa reálne poskytne dlžníkovi.

46 Sporná právna úprava vedie k zamedzeniu prístupu hospodárskych subjektov, ktoré nespĺňajú požiadavky KWG, na nemecký finančný trh. Podľa ustálenej judikatúry sa za obmedzenia slobodného poskytovania služieb musia považovať všetky opatrenia, ktoré výkon tejto slobody zakazujú, prekážajú mu alebo ho robia menej príťažlivým (pozri najmä rozsudok z 15. januára 2002, Komisia/Taliansko, C-439/99, Zb. s. I-305, bod 22). Ak už požiadavka povolenia predstavuje obmedzenie slobodného poskytovania služieb, je požiadavka stáleho usadenia sa v skutočnosti negáciou tejto slobody. Takáto požiadavka je prípustná len vtedy, ak sa preukáže, že predstavuje nevyhnutnú podmienku na dosiahnutie sledovaného cieľa (pozri najmä rozsudky Parodi, už citovaný, bod 31, a Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 30).

47 Vzhľadom na úvahy rozoberané v bode 25 tohto rozsudku sa spoločnosť usadená v treťom štáte, akou je aj Fidium Finanz, nemôže odvolávať na článok 49 a nasl. ES.

48 Pokiaľ ide o voľný pohyb kapitálu v zmysle článku 56 a nasl. ES, môže táto právna úprava tým, že sťažuje prístup klientov usadených v Nemecku k finančným službám, ktoré ponúkajú spoločnosti, ktoré sú usadené mimo Európskeho hospodárskeho priestoru, viesť k tomu, že títo klienti budú dané služby využívať menej často, a tým k zníženiu cezhraničných finančných tokov spojených s takýmito službami. Pritom však ide len o jeden nevyhnutný následok obmedzenia slobodného poskytovania služieb (pozri v tomto zmysle rozsudky Omega, už citovaný, bod 27, a z 12. septembra 2006, Cadbury Schweppes a Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, Zb. s. I-7995, bod 33. Pozri analogicky takisto rozsudok z 28. januára 1992, Bachmann, C-204/90, Zb. s. I-249, bod 34).

49 Je zrejmé, že za okolností daných vo veci samej aspekt slobodného poskytovania služieb prevažuje nad aspektom voľného pohybu kapitálu. Sporná právna úprava totiž tým, že má za následok sťaženie prístupu spoločností usadených v tretích štátoch na nemecký finančný trh, zasahuje prevažne do slobodného poskytovania služieb. Keďže obmedzujúce úkony tejto právnej úpravy na voľný pohyb kapitálu sú len nevyhnutným následkom obmedzenia uloženého vo vzťahu k poskytovaniu služieb, nie je potrebné skúmať zlučiteľnosť tejto právnej úpravy s článkom 56 a nasl. ES.

50 Vzhľadom na vyššie uvedené je na prvú prejudiciálnu otázku potrebné odpovedať tak, že vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej členský štát na výkon činnosti poskytovania úverov v rámci podnikateľskej činnosti na jeho území spoločnosťou usadenou v treťom štáte vyžaduje predchádzajúce povolenie a podľa ktorej sa takéto povolenie musí zamietnuť najmä vtedy, ak uvedená spoločnosť nemá svoje ústredie alebo pobočku na tomto území, podstatne zasahuje do výkonu slobodného poskytovania služieb v zmysle článku 49 a nasl. ES. Spoločnosť usadená v treťom štáte sa nemôže odvolávať na tieto ustanovenia.

51 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na ďalšie otázky vnútroštátneho súdu.

O trovách

52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor rozhodol takto:

Vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej členský štát na výkon činnosti poskytovania úverov v rámci podnikateľskej činnosti na jeho území spoločnosťou usadenou v treťom štáte vyžaduje predchádzajúce povolenie a podľa ktorej sa takéto povolenie musí zamietnuť najmä vtedy, ak uvedená spoločnosť nemá svoje ústredie alebo pobočku na tomto území, zasahuje prevažne do výkonu slobodného poskytovania služieb v zmysle článku 49 a nasl. ES. Spoločnosť usadená v treťom štáte sa nemôže odvolávať na tieto ustanovenia.

Podpisy

* Jazyk konania: nemčina.